

A címválasztás egyfajta figyelemfelhívás: az irracionálisnak a szürrealisták által megkísérelt trónra ültetése romboló a személyiségre nézve és egyenes út az örület felé. Dalí lelki alkatánál és nagyfokú idegi érzékenységénél fogva különösen alkalmas volt ennek az irracionálisnak a meg- és kiélésére: gyermekkorában öntudatlanul és aztán egyre tudatosabban. Kamaszkorában már az „irracionálist az irracionálisért” jelmondat vezérelte, ami által 25 éves korára az idegösszeomlás szélére sodródott. Rohamszerű nevetőgörcsei voltak, amelyeket nem tudott leállítani és amelyek a végletekig kimertették. És hogy min nevetett? Egy baglyot képzelt el az emberek fejére és egy ürülékkupacot, ami a saját ürüléke volt. Ebben az állapotában találkozott Galával, a későbbi feleségével, aki nélkül nem biztos, hogy sikerült volna kijönnie ebből az állapotából. A jelmondatát pedig arra módosította, hogy „az irracionális meghódítása”.

Mindemellett kétségtelen a zsenialitása: briliáns technikai tudatása egyfajta eredeti látásmóddal és egy archetipikus szimbólumvilággal párosul. Nemcsak magát kiáltotta ki zseninek, hanem művei lenyűgöző ereje mindmáig és azonnal megérinti és megborzongatja az embert. Az sem vitás, hogy személyisége felett a zsenialitás mellett végig ott lebegett az örület, szerencsére nem lépve át végérvényesen azt a határt, ami már a társadalmi életvitelt lehetetlenné teszi.

Ezek után ismerjük meg kicsit közelebbről is: 1904. május 11-én született a katalóniai (Spanyolország) Figueres városkában. Katalónia ezen részében állandóan jeges szél fúj, a Tramontana, és a helyiek a szél betegének tartották a dühkitörésekre hajlamos vagy egyébként furcsa viselkedésű embereket. A szelet tették felelőssé a gyilkosságokért és öngyilkosságokért. Dalí nagyapja öngyilkos lett és egyik nagybátyjának is volt öngyilkossági kísérlete, vagyis volt a családjában egyfajta idegi terheltség. Édesapja Salvador Dalí Cusí jó nevű jegyző, édesanyja Felipa Domènech Ferrés pedig háztartásbeli.

Élete úgy kezdődött, mint egy abszurd dráma. Volt egy bátyja, aki nem sokkal születése előtt agyhártyagyulladás következtében meghalt. Csakhogy az elhunyt gyerek is a Salvador nevet viselte, és az édesanyja úgy tekintett Dalíra, mint ennek a gyereknek a reinkarnációjára. A kis Salvadort ennek tudatában nevelte és rendszeresen ki is vitte a temetőbe bátyja sírjához. Ezt később visszaemlékezéseiben a szülei részéről elkövetett „tudattalan bűntény”-nek nevezte. Ha mindez nem lenne elég, hát édesanyja a gyerek Dalít lányként kezelte, lányruhába öltöztette. Bizonyára ez is hozzájárult későbbi szexuális szorongásaihoz, a szexualitással kapcsolatos abnormalitásaihoz és ahhoz, hogy kifejezetten a fiús (szerinte androgün) testalkatú embereket találta vonzónak.

A horoszkópjában (lásd: ábra) igen szembetűnő, hogy mindkét fővilágosító erősen sújtott: a Nap/Merkúr/Mars együttállás a Szaturnusz kvadrátjában, a Hold pedig az Uránusz és a Neptunusz kvadrátjában áll. Az asztrológus azonnal felmerülő kérdése, hogy miért is nem az örültek házában végezte? A bevezetőből már tudjuk a választ: a tehetsége és Gala miatt.

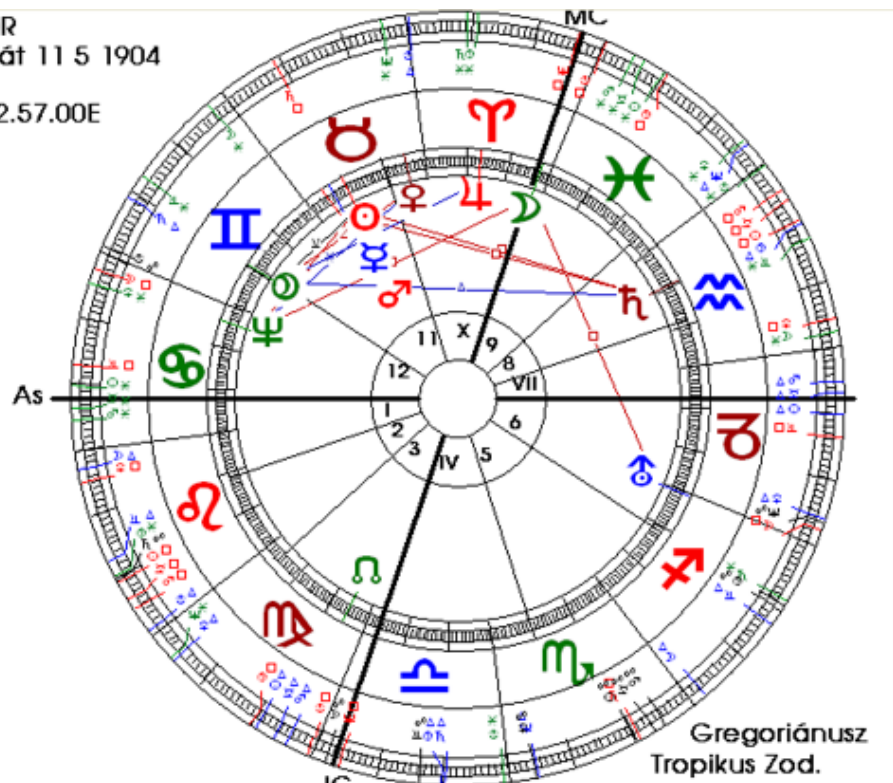
Én nagyon szeretem a verseket, így bennem a horoszkóp láttán Ady Endre szólalt meg: „Milyen csonka ma a Hold.../Minden Egész eltörött,/Minden láng csak részekben lobban,/Minden szerelem darabokban.” De nézzük meg részletesebben, mit is mutat ez a horoszkóp a tulajdonosáról.

RADIX: DALI SALVADOR
 Idő 08.45.00 Zn 0,00 Dát 11 5 1904
 Figueras-sp
 Szél 42.17.00N Hossz 02.57.00E

Placidusz

☉	♈	20	13	9	11
☽	♈	2	28	18	9
♃	♈	23	28	26r	11
♄	♈	4	36	0	10
♅	♈	25	11	22	11
♆	♈	16	52	21	10
♇	♈	20	39	58	8
♈	♈	29	24	1r	6
♉	♈	4	1	44	12
♊	♈	19	28	54	12
♋	♈	22	14	42	1
♌	♈	3	10	6	10
♍	♈	24	53	14	3

2	♌	11	27
3	♍	4	6
11	♈	9	57
12	♈	19	0

A bolygók a horoszkópnak nagyjából egy 180 fokos területén helyezkednek el. Marc Edmund Jones ezt az alakzatot „Tál”-nak nevezte és akként értelmezhető, hogy ahol a bolygók állnak, azok az aktív területek, a másik oldalon vannak a kihívások területei. A két végponton lévő bolygó ellentétet képvisel és tartózkodó vagy önelégült egyénre utal. Az üresen álló életterületek ismeretlenek és a terelő bolygó a kulcs az ismeretlen felé, a problémák megoldásához, a kihívások teljesítéséhez. Dali esetében tartózkodásról szó sem lehet, hiszen az Uránusz kivételével az összes bolygó a déli hemiszférán helyezkedik el. Az ilyen ember kint él a világban és a világnak, és arra vágyik, hogy megmutassa magát. Dalinál önelégültebb, exhibicionistább és színpadiasabb személyiséget nehéz elképzelni. A horoszkóp terelő bolygója a Neptunusz és valóban ez a kulcs Dalí életéhez: az álmok, illúziók, irracionális, bezártság, magány. Igen, a magány is: mert bár kint élte életét a maga eszkabálta színpadon, de magánymániás és ténylegesen magányos is volt, amit csak a szerelem (Gala) tudott oldani: a 12. ház (magány, bezártság) csúcsán a Plútó áll, az 5. ház (szerelem) ura. A Neptunuszhoz tartoznak a tudatmódosító szerek is, és ez vele kapcsolatban óhatatlanul felmerült. De ő ezt mondta: „*Nem drogozom, magam vagyok a drog*”.

A bolygók nem csak a déli hemiszférát, hanem a keleti oldalt is igen hangsúlyossá teszik: a 10 bolygóból 8 a keleti oldalon áll. Ezen az arányon nem javít az sem, ha csak a személyes bolygókat nézzük: valamennyien a bal féltéken állnak, csak a Hold vonatkozásában lehet egy aprócska kérdőjel, ami a 9-ik ház felől áll az MC-n. Az ilyen ember a maga kezében tartja az életét, szereti a maga szabta kereteket, tud és sokszor akar is társ nélkül élni. Így aztán nem Dalí és Gala házasságának szokatlan és furcsa dolgain, külön útjaikon kell csodálkoznunk, hanem azon, hogy egyáltalán egy ilyen ember megházasodott. Az, hogy ez a házasság létrejöhett és tartósan fennmaradhatott, a kettejük összeillőségének egy olyan mértékére volt szükség, amely egészen rendkívülinek mondható és kifejtése külön tanulmány tárgya lenne.

nak tekintette őt. Anélkül, hogy lettek volna asztrológiai ismeretei, ő maga így ír erről: „Ismeretlen isten a bátyám, mivel mi ketten Castor és Pollux vagyunk; én vagyok Pollux, a halhatatlan testvér; ő pedig halandó. Szabályszerűen gyilkolom, mert az isteni Dalí semmiben sem közösködhet ezzel a hajdan volt földi teremtménnyel.” Ami a Pollux asztrológiai jelentését illeti, Ptolemaiosz Mars jellegűnek, Alvidas Mars, Merkúr és Uránusz jellegűnek mondta. A két ikercsillag közül kétségkívül Polluxé a nehezebbik út, Ebertin Polluxot egyenesen a „gonosz testvér” jelzővel illeti. Akinek az Aszcendensén áll, annak kétségkívül dolga van a polaritással, önmaga árnyékával és annak feltárásával. Ehhez a Mars jelleg erőszakosságot, a Merkúr jelleg írói vénát és kiváló kommunikációs készséget, az Uránusz jelleg pedig excentrikusságot, váratlanságot és kiszámíthatatlanságot visz be a személyiségbe. Dalí esetében mindez képlete meghatározó elemeit (Mars/Merkúr/Nap együttállás, Uránusz-Hold kvadrát) tovább erősíti.

Dalí karakterének meghatározó eleme a **Bikában álló stellium**, különösen mert magában foglal négy személyes bolygót, köztük a Napot. Ezek közül orbiszhatáron belül együttáll a Nap/Merkúr/Mars a Szaturnusz kvadrátjában, tőlük kicsit távolabb van a Vénusz.

A stellium az uralmi helyzetben levő **Bika Vénusz** pozícióját rendkívüli módon felerősíti, mert ez a Bika uralkodó bolygója. Ezzel hangsúlyossá válik a művészi érzék és ízlés, a birtoklás, anyagiasság és szexualitás. A szilárd föld minőség makacsságot, kötöttséget, önfűsőséget, rendíthetetlenséget kölcsönöz neki és előtérbe helyezi az érték/értékesség – ideértve az önérték – kérdéskörét is. Egy ilyen stelliummal Dalí biztos ízléssel rendelkezett és csalhatatlanul tudta mindennek az értékét. Ez a Vénusz a 12-es ház csúcsán álló Plútóval áll szextilben, ami a művészi érzékét egy túlérzékenységgel, a halál témájával (Plútó) és titkokkal, bezártsággal, magánnyal (12.ház) hozza kapcsolatba. Ez a Plútó egyben az 5. ház (szexualitás) ura is, így nem véletlen, hogy képei erőszakossággal, olykor perverzióba hajló (Plútó) szexuális szimbólumokkal és mély (Plútó) miszticizmussal (12.ház) vannak tele. Képeivel saját szimbólumrendszert teremt, amellyel kapcsolatban úgy fogalmaz, hogy „*Meghitt világomat saját mitológiám sárkányai védik.*”

A **Nap** a tudatos én, a személyiség, az öntudat, az életerő, az önérvényesítési képesség jelölője. Bika Nappal Dalí személyiségét a művészeteken keresztül akarta és tudta legerősebben kinyilvánítani.

A Bika **Mars** a személyiséget erővel, de elképesztő agresszióval is telítette. Ez a Mars ugyanis ártó természetű, mivel a Bikában romlásban van, ráadásul az **Algol** állócsillagon áll. Az Algol köztudottan a legrosszabb hatású állócsillag: Szaturnusz/Mars/Plútó természetű, amellyel balszerencse, erőszak, keserű és erőszakos természet párosul. Robson szerint súlyos, válságos hatása van, felfokozza a vad indulatokat, végzetes lépésre ösztönöz vagy végzetes események felé hajt. Tapasztalat szerint a horoszkópban bármilyen előfordulása szívvel kapcsolatos problémákra utal és a halál oka is infarktus. Ez Dalínál sem volt másképp, igaz, hogy ekkor már 85 éves volt. Hitlernek ugyanilyen, Algolon álló Marsa volt, csak neki a VII. házban (a nyílt ellenségek, harcok háza) állt, így harciasságát és erőszakosságát a csatatéren használta. Dalínál a 11-es házban a vágyak, barátok és támogatók kerültek előtérbe a Bika érzékiségével felfokozva. Ugyanakkor ez a Mars (nála ez a Hold – lélek, ösztönös reakciók - diszpozitora is) Dalít élete során számtalan agresszív cselekedetre sarkallta, amiről maga is ír önéletrajzi tárgyú visszaemlékezéseiben. Például még csak 5 éves, amikor áthaladva egy nála kisebb gyerekkel egy épülő hídon, a társát hirtelen meggondolásból a mélybe lökte. A kisgyerek 4 métert zuhant és alaposan összetörte magát. Ő nézte a gyerek fájdalmát és vérző testét és a legcsekélyebb lelkiismeretfurdalást sem érezte. Vagy középiskolás korában kieszelte az úgynevezett „támadásokat”. Ez abból állt, hogy gyengébbnek látszó diáktársait váratlanul megtámadta és megütötte, amin aztán jól szórakozott.

A **Bika Merkúr** önmagában egy lassúbb, megfontoltabb kommunikációt, gondolkodási lustaságot okoz, különösen hogy egyben a 3. ház (kommunikáció) ura is. Nem véletlen, hogy Dalí az iskolában kifejezetten rossz tanuló volt. Tanárai beszámolója szerint olyan mélyen gyökerező szellemi lustaság lakozik benne, mely lehetlenné tesz minden előmenetelt a tanulmányokban. Osztályt is kellett ismételnie. Csúnyán és rendszertelenül írt, füzetei tele voltak tintapacákkal. De ez a Merkúr együttáll a Marssal, ami egyik oldalról egy agresszív kommunikációt eredményez, másik oldalról viszont átgondoltabb cselekedet is lehetővé tesz.

A Merkúr és a Mars Nappal való együttállása jelzi, hogy kommunikációja és akaratának érvényesítése egyben önkifejezésének alapvető eszközeivé váltak. Nemcsak festett, hanem írt, rendezett, jelmezeket, díszleteket tervezett és különféle haszontalan, de igen mehökkentő eszközöket „talált fel”. A Szaturnusz kvadrátjában álló Nap/Mars/Merkúr jelzi az önérvényesítés nehézségeit, de egyben a hatalmas ambíciót is. A kvadrátban álló bolygók egyenletlen és feszültséget keltő energiaáramlása egyfajta belső elégedetlenséget, nyugtalanságot okoz, amivel muszáj foglalkozni, ellenkező esetben megbetegítő hatása van. Dalí esetében ráadásul egy szilárd jegyekben létrejövő többszörös kvadrátról van szó, amely valósággal fogva tartja, rendkívül kötötté, makacssá teszi és csekély teret ad a változásra. A Vízöntő Szaturnusz egyfajta egocentrikussággal, különcséggel, zsenitudattal színezi a Nap-stelliumot, másrészt behozza a halál, erőszak, perverzió, vér témakörét is (8.ház). Ő ezt a bolygóállást nagyon találóan úgy fogalmazta meg, hogy *„Az életem, ez a folyamatos harc a személyiségem kifejezésre juttatásáért, minden pillanatban az „énem” újabb győzelme volt a Halál felett, miközben a környezetemben csak örökös megalkuvást láttam ezzel a halállal szemben.”*

Idekívánkozik tőle még egy idézet: *„Az elmém sietett (Mars-Merkúr együttállás, Kos Hold az Uránusz kvadrátjában), hogy első legyen mindenben, előbb értsen meg mindent (Nap stellium a Szaturnusz kvadrátjában), még ha rendkívüli felfedezéseiért kemény munkával (Szaturnusz kvadrát) vagy a legegzáltabb szenvedéllyel (Hold-Uránusz/Neptunusz kvadrát) is kellett fizetnem.”*

Dalínál igen szerencsésnek bizonyult, hogy öncélú agresszióját és szellemi aktivitását, akárcsak nagyfokú idegi érzékenységét és irracionális világérzékelését jelentős mértékben művészetté tudta transzformálni. Erre neki a nagyon erős X. háza adott lehetőséget, benne az uralmi Bika Vénusszal, a lendületes és optimista Kos Jupiterrel és a rendkívül érzékeny MC-n álló Holddal mint születési úrral. A Kos Jupiter a 6. ház uraként a hétköznapi munka és a hivatás között teremt kapcsolatot. A Jupiter-Plútó szextil hatalmas optimizmust és túlzásokat, emellett szerencsét is mutat mind a hivatásban (X. házban álló Jupiter), mind pedig a hétköznapi munkában (Jupiter mint 6-os házúr). Hivatásába és munkájába behozza a misztikusát, az irracionálisat egy jó adag perverzióval és szexuális túlfűtöttséggel átítatva (Plútó a 12.ház csúcsán, Plútó az 5-ös ház – szerelem, kreativitás - ura). Erre az állásra erősít rá az MC-n álló Kos Hold, amelynek kvadrátjai ugyancsak a 6-os (Uránusz) és 12-es (Neptunusz) házban álló bolygókhoz kapcsolódik.

Ez a Jupiter lehetővé tette számára azt is, hogy Jupiter korszaka hajnalán egyre növekvő vonzalmat mutasson a katolicizmus, az arisztokrácia és a monarchia irányába. Lezárta szürrealista korszakát és elhatározta, hogy klasszikus stílusra vált át és *„olyan képeket fest, amelyeket egyedülálló módon a reneszánsz építészetnek és az egzakt tudományoknak szentel.”* Hatalmas lendülettel állt neki a geometria, perspektíva, anatómia, és matematika tanulmányozásának és vallásos és kozmikus tárgyú képeket kezdett el festeni. Lenyűgözte az

arany metszés és a geometria, mely számára „integrációt, szintézist, kozmológiát, hitet” jelentett. Elvetette saját múltját „töredékessége, kísérletezgetése, szkepticizmusa” miatt, a jövőtől pedig „a katolicizmus progresszív formáján alapuló vallásos újjászületést” remélt. És bár a mai, igen erősen Vízöntő színezetű kor embere számára Dalí egy modern művészeti irányzat, a szürrealizmus vezéregyénisége, az örült zseni, az újító és megbotránkoztató, minden konvencionális felrúgója, mégis horoszkópja az élete második szakaszában bekövetkező fordulatára is hiteles magyarázatot ad.

Látunk ugyanis ebben a képletben egy elképesztő Bika stelliumot 4 személyes bolygóval, és a Bika hangsúlyos emberekről azt szoktuk mondani, hogy gyárilag konzervatívak. A Bika jegyben ugyanis a szilárd minőség megtartó ereje, stabilitása, állhatatossága ötvöződik a föld jegy racionalitásával, szívósságával, anyagiságával. Nem véletlen tehát, hogy a lázadó zseni végül mégis egy konzervatívabb (Bika) és katolikus (Jupiter) színezetet kap. Nem kevesebbet akart, mint összekapcsolni az Eget (Jupiter) a Földdel (Bika), amit a Keresztes Szent János Krisztusa című képen a művészettörténetben ezidáig egyedi, Ég és Föld között kozmikus perspektívában lebegő keresztre feszített Krisztus alakkal ábrázolt.

Felhasznált irodalom:

Salvador Dalí: Salvador Dali titkos élete, Helikon 2019

Conroy Maddox: A külön zseni, Benedikt Taschen 1992

